

POSTANOWIENIE

23 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marta Romańska

na posiedzeniu niejawnym 23 stycznia 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa B.B.
przeciwko Skarbowi Państwa [...]
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej B.B.
od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie
z 9 września 2022 r., V Ca 2324/21,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) odstępuje od obciążenia powódki kosztami postępowania kasacyjnego na rzecz pozwanego.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do przytoczonych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), wynikającą z rażącego naruszenia przepisu art. 417¹ § 1 i 4 k.c. przez Sąd drugiej instancji wskutek błędnego przyjęcia, że: 1) poglądy Trybunału Konstytucyjnego wyrażone w uzasadnieniu wyroku z 5 grudnia 2013 r., K 27/13: „Sam wyrok Trybunału nie tworzy ani roszczeń o wypłatę utraconych korzyści za okres po 30.06.2013 r., ani nie daje podstaw do ubiegania się o nowe świadczenie pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy, które przewiduje obowiązująca ustawa o świadczeniach rodzinnych” oraz z 21 października 2014 r., K 38/13: „Skutkiem wejścia w życie niniejszego wyroku nie jest (...) wykreowanie «prawa» do żądania świadczenia dla opiekunów dorosłych osób niepełnosprawnych, jeżeli niepełnosprawność podopiecznych nie powstała w okresie dzieciństwa” nie świadczą o bezprawnej działalności ustawodawczej Skarbu Państwa w rozumieniu powołanych przepisów, podczas gdy ich prawidłowa interpretacja prowadzi do wniosku, iż za niezgodne z prawem działanie pozwanego należało uznać uchwalenie przepisu art. 11 ust. 1 i 3 ustawy z 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1548); orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego nie mają znaczenia prawotwórczego, a przypisywanie im takiego znaczenia byłoby sprzeczne z art. 87 Konstytucji RP, z zasadą państwa prawa i prowadziłyby do zbyt dalekiej koncentracji władzy ustawodawczej i sądowniczej w rękach jednego organu; 2) zmienił się nie tylko charakter świadczenia pielęgnacyjnego, ale także jego wysokość, gdyż zasiłek dla opiekuna przysługuje w niezmienniej kwocie, a świadczenie pielęgnacyjne, którego powódka została pozbawiona zakwestionowanymi regulacjami, podlegało waloryzacji i systematycznie wzrastało.

Powódka utrzymuje, że pozwany powinien był zrównać kwoty pomocy finansowej dla opiekunów dzieci niepełnosprawnych z kwotami uzyskanymi przez opiekunów dorosłych osób niepełnosprawnych, w ten sposób uszanowane zostałoby prawo powódki do świadczenia pielęgnacyjnego. Zaznaczyła też, że gdyby zasiłek, który by uzyskała, odpowiadał wysokości świadczenia pielęgnacyjnego wraz z pomocą rządową, otrzymywaną przez opiekunów osób niepełnosprawnych, których niepełnosprawność powstała przed 18. rokiem życia,

wówczas zapewnione zostałyby również bezpieczeństwo prawne oraz finansowe powódki i jej niepełnosprawnego męża.

Skarżąca powołała się również na doniosłość poruszonego problemu, wzgląd na ochronę interesu publicznego, zagadnienie prawne dotyczy bowiem tysięcy opiekunów, a także podkreśliła, że zagadnienie wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, powołując przykłady wyroków na poparcie swoich twierdzeń.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego i przeprowadzania wywodu zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. Szczególna podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga samodzielnego czyli odrębnego od podstaw kasacyjnych wskazania i wykazania naruszenia konkretnego przepisu prawa (procesowego lub materialnego), które jest oczywiste i bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że objęty skargą wyrok jest wadliwy i dlatego skarga powinna zostać przyjęta do rozpoznania.

Zaskarżony wyrok nie jest dotknięty tego rodzaju wadliwością, której dotyczy art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Skarżąca wniosła skargę kasacyjną, a formułując wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania, powieliła argumentację zgłaszaną w toku postępowania przed Sądami *meriti*. Znaczna część wniosku opiera się bowiem o tożsame rozważania, na których podstawie skarżąca wywiodła środek odwoławczy w postępowaniu apelacyjnym przed Sądem Okręgowym. Skarżąca nie sprostала obowiązkowi przedstawienia wywodu, w którym ukazałaby, na czym polega „oczywistość” skargi kasacyjnej i nie przedstawiła argumentacji na uzasadnienie swoich twierdzeń. Nie można oczekiwać, że argumentacji przemawiającej za spełnieniem przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Sąd Najwyższy będzie poszukiwał w innych segmentach redakcyjnych nadzwyczajnego środka

zaskarżenia tak, aby samodzielnie wywód ten zbudować, w istocie wyręczając skarżącą z ciężącego na niej obowiązku.

Z kolei odnosząc się do zasygnalizowanego przez skarżącą „wysokiego stopnia doniosłości problemu” w kontekście „zagadnienia prawnego”, Sąd Najwyższy nie dostrzegł, aby strona wskazywała w treści wniosku na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Nawet, jeżeli pominąć brak powołania się na tę podstawę we wniosku, to także redakcja końcowego fragmentu wniosku nie pozwala na odczytanie sformułowań strony jako wyrażających taką właśnie intencję. Podobnie rzecz się ma w odniesieniu do sformułowania odnoszącego się do „rozbieżności w orzecznictwie sądów”. Jeżeli bowiem zamierzeniem skarżącej było wskazanie na realizację w sprawie przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., czyli potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, to we wniosku powinny znaleźć się argumenty służące wykazaniu, na czym polega problem w dokonywaniu wykładni, na przykład: w jakim zakresie wykładnia ta dokonywana jest w odniesieniu do tego samego przepisu w różny sposób, albo czy w ogóle dotychczas nie została dokonana, a także, jak nierozwiązane dotąd wątpliwości wpływają na wydawanie rozbieżnych orzeczeń na podstawie art. 417¹ § 1 i § 4 k.p.c.

Niezależnie od sposobu konstrukcji wniosku, trzeba też zauważyć, że Sądy *meriti* wyczerpująco przedstawiły tak ustalenia faktyczne, jak i ocenę prawną swoich rozstrzygnięć. Analiza motywów pisemnych wyroku Sąd Okręgowy nie pozostawia wątpliwości, że przeprowadzone postępowanie nie zawiera dostrzegalnych na pierwszy rzut oka luk, które obciążałyby wyrok jakąkolwiek wadliwością widoczną w zakresie podstawowej lub przeciętnej wiedzy prawniczej. Sąd poparł też swoje rozważania powołując uchwałę z 7 grudnia 2007 r., III CZP 125/07, w której Sąd Najwyższy wyjaśnił, że „dotychczasowe orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, prowadzi do wniosku, że nie można postawić znaku równości pomiędzy samym stwierdzeniem przez Trybunał niezgodności określonego aktu normatywnego z Konstytucją a możliwością przypisania Skarbowi Państwa odpowiedzialności odszkodowawczej za wydanie takiego aktu”.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. oraz – co do kosztów postępowania – art. 102 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., orzeczono jak w postanowieniu.

A.W.

[ał]